

Centrale Commissie Dierproeven wil welzijn proefdier bevorderen

Ondersteunend bureau van de CCD/NCad

Op 18 december jl. was het zo ver: na jarenlange voorbereiding trad de herziene Wet op de dierproeven (Wod) in werking. Hiermee is de Europese Richtlijn 2010/63/EU, die betrekking heeft op proefdieren in wetenschappelijk onderzoek, geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Met de invoering van de Wod is een belangrijke stap gezet in het nog beter beschermen van proefdieren in Nederland. Twee nieuwe organisaties spelen daarbij op nationaal niveau een belangrijke rol: de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) en het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad).

Veranderingen door herziening Wod

Elke instelling die dierproeven wil uitvoeren heeft met de ingang van de nieuwe wet twee vergunningen nodig: een instellingsvergunning en een projectvergunning. De instellingsvergunningen worden door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) verleend. De NVWA houdt ook toezicht of de instellingen zich houden aan de voorwaarden die daarvoor in de Wod zijn gesteld. Daarnaast hebben de instellingen een projectvergunning nodig. De CCD is het centrale orgaan dat als enige bevoegd is om deze projectvergunningen voor het verrichten van dierproeven te verlenen. Dierexperimentencommissies (DEC's) krijgen daarbij een andere rol, in plaats van de vergunninghoudende instellingen te adviseren gaan ze de CCD adviseren over de vergunningaanvragen. De nieuwe Instanties voor Dierenwelzijn (IvD's) die verplicht zijn bij elke instelling, adviseren het personeel, zien toe op het welzijn van de dieren, begeleiden de aanvraag tot projectvergunning en de uitvoering van het project na vergunningverlening.

Bevorderen welzijn proefdier

Volgens de voorzitter van de CCD Prof. Dr. Ludo Hellebrekers, hoogleraar Veterinaire Anesthesiologie aan de Universiteit Utrecht, is een goede samenwerking tussen de DEC's, IvD's en CCD van groot belang. "Met de CCD wil ik in samenwerking met de IvD's en de DEC's komen tot een constructieve uitwisseling van kennis, kunde en expertise. Daarmee kunnen we gezamenlijk het vervangen, verminderen en verfijnen (3V's) van dierproeven ondersteunen. Zelf heb ik als gewezen proefdiercoördinator binnen het departement kunnen ervaren dat de nieuwe regelgeving en documentatie, na de eerste gewenningsperiode, ook kansen biedt. De ad- »

Leden van de CCD (v.l.n.r.: Ing. Flip Klatter, Prof. Dr. Elsbeth Stassen, Prof. Dr. Ludo Hellebrekers, Dr. Ton Rijnders, Prof. Dr. Bas Blaauboer)

ministratieve last vermindert waarbij door de kennisdeling en –afstemming het welzijn van het proefdier verder kan worden bevorderd. Dat zie ik als onze grootste uitdaging voor de komende jaren”.

CCD en NCad

Als gevolg van de Europese richtlijn is niet alleen de CCD opgericht, ook is het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad) in het leven geroepen. Het zijn twee aparte organisaties maar samen dragen ze bij aan het (verbeteren van het) welzijn van proefdieren in Nederland. De CCD kijkt kritisch naar vergunningaanvragen en verleent alleen vergunningen als er echt geen andere alternatieven zijn en het maatschappelijk nut voldoende opweegt tegen het ongerief voor het dier dat in een proef wordt gebruikt. Het NCad doet dat door gevraagd en ongevraagd advies te geven, door kennisuitwisseling en door het ontwikkelen van nationale en internationale netwerken op het gebied van proefdieren, dierproeven en de 3V's.

Leden CCD

De CCD is een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO). In de wet- en regelgeving is vastgelegd dat de commissie onafhankelijk en onpartijdig is. De CCD bestaat uit vier leden en een voorzitter die voor een periode van vijf jaar zijn benoemd door het ministerie van Economische Zaken:

- Prof. Dr. Ludo Hellebrekers, Voorzitter, Hoogleraar Veterinaire Anesthesiologie, Universiteit Utrecht, oud voorzitter Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde;
- Prof. Dr. Elsbeth Stassen, Hoogleraar Dier en Samenleving, Wageningen UR;
- Dr. Ton Rijnders, wetenschappelijk directeur Topinstituut Pharma;
- Prof. Dr. Bas Blaauboer, Emeritus Hoogleraar Toxicologie, Universiteit Utrecht;
- Ing. Flip Klatter, Directeur Centrale Dienst Proefdieren, Universiteit Groningen / Universitair Medisch Centrum Groningen.

Samen vertegenwoordigen zij deskundigheid op de diverse gebieden ten aanzien van het dier-experimentele onderzoek. Het betreft verschillende wetenschapsgebieden en wetenschappelijke toepassingen waarvoor de dieren zullen worden gebruikt, met inbegrip van de vervanging, vermindering en verfijning (de 3 V's) op deze gebieden.

Vergunningverlening

De CCD beoordeelt dus de aanvragen voor een projectvergunning. Daarbij vraagt ze voor elke aanvraag advies van een DEC. Dit advies is zwaarwegend, maar de CCD voert ook zelfstandig een beoordeling uit van de aanvraag. De CCD verleent vergunningen, maar kan die ook wijzigen of intrekken. Ook wijzigingen van vergunde projecten die mogelijk leiden tot negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, moeten ter beoordeling voorgelegd worden aan de CCD. Het onderzoek mag pas van start gaan nadat de CCD daar een vergunning voor heeft verleend.

Transparantie

Transparantie is een belangrijke rode draad in de herziene Wod. Daarom moet bij elke aanvraag voor een projectvergunning een zogenaamde niet-technische samenvatting (NTS) gemaakt worden. Het doel van de NTS is om een breed publiek te informeren over projecten waarvoor een vergunning is verleend. Deze NTS worden op de website van de CCD gepubliceerd. Ook komen er door de nieuwe wet mogelijkheden voor partijen met gevestigde belangen om beroep en bezwaar in te dienen. Ook bestaan er mogelijkheden om in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) informatie op te vragen over projecten waarvoor een vergunning is verleend.

Rol proefdierdeskundige en IvD

Door de nieuwe wet krijgen de IvD's een grote verantwoordelijkheid bij de totstandkoming van de vergunningaanvraag en de uitvoering van dierproeven. De IvD's beoordelen de onderzoeksoptzet in het licht van de 3V's en kijken daarbij ook nadrukkelijk naar best practices. Dit vraagt van de IvD's en de proefdierdeskundigen dat zij zich kritisch opstellen. Om die adviserende rol te kunnen spelen is het ook nodig dat zij over actuele kennis beschikken over best practices binnen de eigen instelling en (inter)nationaal. Omdat ontwikkelingen niet stil staan, betekent dit dat een voortdurende vernieuwing van kennis nodig is. Uiteraard geldt dit laatste niet alleen voor de proefdierdeskundigen en de IvD's, maar voor allen die betrokken zijn bij de opzet en uitvoering van onderzoek met dierproeven.

Meer informatie over de CCD en de nieuwe manier van het aanvragen van een projectvergunning is te vinden op www.zbo-ccd.nl.

